

**Zaczynij
przygotowania
do matury już dziś**

Kup vademecum

sklep.operon.pl/matura

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI

Próbna Matura z OPERONEM

Język polski

Poziom podstawowy

Listopad 2015

Zadania sprawdzające rozumienie czytanego tekstu

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu.

Uwaga: Za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną – wskazane w rubryce „punkty częściowe”. Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną nie przyznaje się punktów.

Zadanie 1.

Stanisław Janicki, *Charles Chaplin*

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Maksymalna liczba punktów	Punkty częściowe
1.1.	są punktem wyjścia do prezentacji sylwetki Chaplina, sygnalizują główny problem rozważań, intrygują czytelnika, budzą zaniepokojenie postacią Chaplina	1	0
1.2.	np. filmy Chaplina można określić jako autorskie, ponieważ był ich: – scenarzystą – reżyserem – montażystą	2	1 za dwie poprawne odpowiedzi
1.3.	np. – <i>Więc – kim [...] był [...]. Przede wszystkim był [...]</i> – <i>[...] pieniędzy. Właśnie – pieniędzy!</i> – <i>stał [...] po stronie maluczkich [...]. Ale [...] nie roztkliwił się [...]</i>	2	1 za dwa przykłady
1.4.	B, np. – nacechowane słownictwo: <i>geniusz, prawdziwy artysta, absolutny autor</i> – wykrzyknienia – pytania	2	1 za wskazanie dwóch przykładów
1.5.	B	1	0
1.6.	np. – łączył ważne tematy z komediową formą – stworzył bohatera, z którym utożsamiali się widzowie na całym świecie – stworzył bohatera wielowymiarowego – był wszechstronnym/wszechstronnie uzdolnionym artystą	2	1 za wskazanie dwóch przykładów
Razem		10	

Kup vademecum

sklep.operon.pl/matura

Zadanie 2.

Jerzy Bralczyk, *Między słowami: Ogarniać*

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Maksymalna liczba punktów	Punkty częściowe
2.1.	1. P 2. F 3. P	2	1 za dwie poprawne odpowiedzi
2.2.	do stylu potocznego	1	0
2.3.	np. 1. sytuacja komunikacyjna – w korespondencji urzędowej, nadawca – obywatel, odbiorca – urzędnik 2. sytuacja komunikacyjna – w oficjalnej rozmowie, nadawca – nauczyciel, odbiorca – dyrektor szkoły	2	1 za jeden przykład
2.4.	C, np. różnica znaczeniowa, natężenie stanu emocjonalnego (euforia jest intensywniejsza niż zachwył)	2	1 za częściową odpowiedź
2.5.	1. przenośny 2. przenośny 3. dosłowny	2	0
2.6.	np. Kościół Cię nie pomieści, wszędy pełno Ciebie.	1	0
Razem		10	

Zadanie 3.

Przykładowy plan rozprawki

Podane tu odpowiedzi są wyłącznie przykładową, a nie jedyną poprawną realizacją zadań. W zadaniu jest oceniana umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej zgodnej z regułami jej organizacji, zachowującej zasady spójności znaczeniowej i logicznej, mającej czytelną kompozycję, będącej spójną i funkcjonalną pod kątem stylistycznym. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **50 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **250 słów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w aneksie do *Informatora o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cke.edu.pl).

Temat 1. Rozum – siła człowieka czy źródło pychy prowadzącej do klęski? Rozważ problem, analizując podany fragment i odwołując się do wybranego dramatu antycznego oraz innego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

1. Postawienie tezy, np.

Rozum jest źródłem potęgi człowieka. / Kierując się wyłącznie rozumem, człowiek staje się zaślepiony, co może stać się przyczyną jego klęski. bądź sformułowanie hipotezy.

2. Analiza podanego fragmentu, np.

- dostrzeżenie, że prezentowane fragmenty to wypowiedzi chóru;
- przypomnienie roli chóru w tragedii antycznej;
- przedstawienie poglądów chóru na temat kondycji człowieka jako istoty rozumnej;
- dostrzeżenie w wypowiedzi chóru sugestii mówiącej o wolności człowieka i jego wpływie na własny los (*A sił potęgę, które w duszy tleją, Popchnie on zbrodni lub cnoty koleją*);
- przedstawienie poglądów chóru na temat ograniczeń, z jakimi winien liczyć się człowiek (*Śmierci nie ujdzie on grotów*);
- dostrzeżenie w wypowiedzi chóru (fragm. drugi) napomnienia o konieczności podporządkowania się człowieka wyższemu, boskiemu łaadowi świata.

3. Wnioski z analizy fragmentu, np.

- wg chóru człowiek jako istota obdarzona rozumem jest zdolny podporządkować sobie naturę, tak aby służyła jego potrzebom;
- dzięki rozumowi i mowie człowiek potrafi porządkować swój świat i swoje życie;
- człowiek nie jest jednak wszechmocny – jest istotą śmiertelną, nawet rozum nie może tego zmienić;
- człowiek, który zanadto ufa rozumowi, zapomina o swoim miejscu w porządku świata i ulega pysze, ściąga na siebie gniew bogów, jest zmuszony uznać swoją klęskę.

4. Odwołanie do treści wybranego dramatu antycznego (*Antygony* lub *Króla Edypa*), np.

- przywołanie losów i postawy Kreona lub Edypa;
- dostrzeżenie, że kierując się rozumem i mając dobre intencje, bohater przegrywa z losem;
- dostrzeżenie, że los bohatera tragedii antycznej odzwierciedla przekonanie, że rozum nie daje człowiekowi władzy ani nad własnym życiem, ani nad światem.

5. Przywołanie innego tekstu kultury w odmienny lub podobny sposób odnoszącego się do problemu postawionego w temacie, np.

- przywołanie tekstu kultury ukazującego rozum jako źródło potęgi człowieka (np. literatura i sztuka okresu oświecenia – wiersza *Balon* Adama Naruszewicza, obrazu *Doświadczenia z pompą próżniową* Josepha Wrighta, filmu *Teoria wszystkiego* Jamesa Marsha);
- przywołanie tekstu kultury ukazującego rozum jako źródło pychy gubiącej człowieka (np. powieść Mary Shelley *Frankenstein* lub film będący jej adaptacją, *Zbrodnia i kara* Fiodora Dostojewskiego, film Krzysztofa Kieślowskiego *Dekalog I*).

6. Podsumowanie rozważań, ostateczne sformułowanie własnego stanowiska

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Sformułowanie stanowiska	Oceniając pracę pod względem sformułowania stanowiska, bierze się pod uwagę adekwatność, czyli odpowiedniość stanowiska i problemu. – 6 pkt – stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 3 pkt – stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 0 pkt – stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0–6

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Uzasadnienie stanowiska	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia stanowiska, bierze się pod uwagę, czy jest ono trafne, czy jest szerokie i czy jest pogłębione. – 18 pkt – uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione – 12 pkt – uzasadnienie trafne i szerokie – 8 pkt – uzasadnienie trafne, ale wąskie – 4 pkt – uzasadnienie częściowe – 0 pkt – brak uzasadnienia stanowiska	0–18
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych. – 4 pkt – brak błędów rzeczowych – 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy – 0 pkt – błędy rzeczowe Błąd kardynalny, to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–4
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia w funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierzające – 3 pkt – liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rzące – 0 pkt – liczne błędy rzące	0–6

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający: – otrzymuje 0 punktów w kategorii sformułowanie stanowiska, jeżeli przyznano 0 punktów w pozostałych kategoriach, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii sformułowanie stanowiska, a 0 punktów za uzasadnienie stanowiska, – otrzymuje 0 punktów w kategoriach: sformułowanie stanowiska, uzasadnienie stanowiska i poprawność rzeczową, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.		

Przykładowy plan interpretacji utworu poetyckiego

Podane tu odpowiedzi są wyłącznie przykładową, a nie jedyną poprawną realizacją zadań. W zadaniu jest oceniana umiejętność odbioru, analizy i interpretacji utworu literackiego oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **50 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **250 słów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w aneksie do *Informatora o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cke.edu.pl).

Temat 2. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

1. Postawienie tezy interpretacyjnej, np.

- wiersz jest wyrazem afirmacji świata i życia człowieka doświadczonego, który odnalazł sens jednostkowej egzystencji.

2. Uzasadnienie tezy, np.

- określenie podmiotu lirycznego jako człowieka spokojnego, świadomego własnych potrzeb, zwracającego się do zbiorowości tych, którzy wciąż poszukują, żyją w niepewności, cierpią;
- dostrzeżenie refleksyjnego charakteru wypowiedzi;
- dostrzeżenie, że podmiot liryczny odwołuje się do filozofii franciszkańskiej (pochwała ubóstwa, dostrzeganie piękna świata, docenianie natury jako doskonałego, pięknego tworu Boga);
- dostrzeżenie postawy pokory, pogodzenia się ze śmiercią, przemijaniem, akceptacja cierpienia;

- dostrzeżenie cech stylistycznych wypowiedzi poetyckiej (prostota języka adekwatna do kreacji podmiotu i jego postawy), klamrowa kompozycja podkreślająca pewność postawy podmiotu, kontrastu w ukazaniu sytuacji „ludzi” (*walczących z chwiejnością, tęsknotą gnanych* itp.) oraz podmiotu, nacechowane słownictwo i inne środki wyrażające emocje podmiotu (*cud i nie cud, ognie Boże, pewnie siebie jasienie*), dostrzeżenie elementów sakralizacji natury;
- dostrzeżenie funkcji pytań retorycznych i apostrof podkreślających niepokój i bezradność ludzi poszukujących oraz spokój i harmonię podmiotu;
- wykorzystanie kontekstu twórczości Kasprowicza.

3. Podsumowanie rozważań, np.

- wpisanie wiersza w nurt liryki młodopolskiej, podejmującej tematykę egzystencjalną w kontekście franciszkanizmu;
- potwierdzenie tezy/hipotezy interpretacyjnej.

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Koncepcja interpretacyjna	Oceniając pracę pod względem koncepcji interpretacyjnej, bierze się pod uwagę jej niesprzeczność z utworem oraz skalę spójności. Istotne jest również to, czy zdający odnajduje sensy niedosłowne w utworze. – 9 pkt – koncepcja jest niesprzeczna z utworem, spójna i obejmuje sensy niedosłowne – 6 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne – 3 pkt – koncepcja częściowo sprzeczna z utworem – 0 pkt – brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0–9
Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia tezy interpretacyjnej, bierze się pod uwagę, czy jest: – trafna – czy zawiera wyłącznie powiązane z tekstem argumenty za odczytaniem sensu utworu, – pogłębiona – znajduje potwierdzenie nie tylko w tekście, lecz także w kontekstach. – 15 pkt – uzasadnienie trafne i pogłębione – 10 pkt – uzasadnienie trafne, ale niepogłębione – 5 pkt – uzasadnienie częściowo trafne – 0 pkt – brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację	0–15
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych: – 4 pkt – brak błędów rzeczowych – 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy – 0 pkt – błędy rzeczowe Błąd kardynalny, to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–4

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia w funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 3 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–6
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający: – otrzymuje 0 punktów w kategorii koncepcja interpretacyjna, jeżeli przyznano 0 punktów w pozostałych kategoriach, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii koncepcja interpretacyjna, a 0 punktów za uzasadnienie tezy interpretacyjnej, – otrzymuje 0 punktów w kategoriach: koncepcja interpretacyjna, uzasadnienie tezy interpretacyjnej i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.		